

14. Фридаг Х.Р., Шмидт В. Сбалансированная система показателей / Х.Р. Фридаг, В. Шмидт. – М. : Омега-Л, 2006. – 144 с.
15. Горский М., Гершун А. Вступление к книге «Золотые страницы ССП» / М. Горский, А. Гершун Электронный ресурс. – Режим доступа : <http://balanced-scorecard.ru>.
16. Каплан Р. Организация, ориентированная на стратегию. Как в новой бизнес-среде преуспевают организации, применяющие сбалансированную систему показателей / Р. Каплан, Д. Нортон. – М. : Олимп-Бизнес, 2005. – 294 с.
17. Каплан Р. Организация, ориентированная на стратегии / Р. Каплан, Д. Нортон ; пер. с англ. – М. : Олимп-Бизнес, 2008. – 416 с.
18. Каплан Р.С. Стратегические карты: превращение нематериальных активов в материальные результаты / Р.С. Каплан, Д.П. Нортон. – М. : Олимп-Бизнес, 2005. – 512 с.
19. Ankinson A.A., Waterhous J.H., Wells R.B. (1997). A Stakeholder Approach to Stratedgic Performans Measurement. Sloan Management Review, 38. – P. 25–37.
20. The Strategy-Focused Organization, Harvard Business Press, 2001. – 400 p.

Фаизова С. А.

Национальная металлургическая академия

РАЗВИТИЕ МЕТОДИЧЕСКИХ ОСНОВ СБАЛАНСИРОВАННОЙ СИСТЕМЫ ПОКАЗАТЕЛЕЙ КАК ОСНОВЫ УПРАВЛЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЕМ

Резюме

Исследована трансформационная сущность ССП. Определено, что процесс формирования сбалансированного управления предприятием сопровождается изменениями методических основ ССП. С целью эффективной интеграции ССП в систему стратегического управления металлургическим предприятием разработана структурно-логическая модель методологии ССП как системы сбалансированного управления предприятием.

Ключевые слова: стратегическое управление предприятием, сбалансированная система показателей, сбалансированное управление предприятием.

Faizova S. A.

National Metallurgical Academy of Ukraine

DEVELOPMENT OF METHODOICAL BASES OF THE BALANCED SYSTEM OF INDEXES AS THE BASES OF ENTERPRICE REGULATION

Summary

Transformation essence of BSC is investigational. It is certain that the process of the balanced management formation at enterprise is accompanied by the changes of BSC methodical bases. With the purpose of effective BSC integration into the system of strategic management at a metallurgical enterprise is worked out the logical-connected model of BSC methodology as systems of the balanced management by an enterprise.

Keywords: strategic management by an enterprise, Balanced Scorecard, balanced management by an enterprise.

УДК 330.322:631.11

Чеканська Л. А.

Національний університет біоресурсів і природокористування України

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ІНВЕСТУВАННЯ АГРАРНИХ ФОРМУВАНЬ

На основі узагальнення теоретичних положень інвестиційних теорій визначено економічну сутність терміну «інвестиційне забезпечення». Проведений аналіз наукових джерел дозволив зробити висновок, що економічна категорія «інвестиції» стала однією з центральних, сутність якої трактується вченими-економістами достатньо дискусійно. Здійснено аналіз тлумачення терміну «інвестиції», який надав змогу виявити теоретичні основи для трактування економічної сутності інвестиційного забезпечення та визначення його ролі в розвитку аграрних формувань. Ефективне здійснення інвестиційної діяльності залежить від збалансованого за усіма складовими та ознаками інвестиційного забезпечення. Також наведено аналіз сучасних методик оцінки ефективності інвестиційної діяльності аграрних формувань.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, інвестиційна забезпеченість, інвестори, інвестування, аграрні формування.

Постановка проблеми. Основними факторами виробництва сільського господарства є праця, капітал, природні та земельні ресурси, які поступово втрачають свої продуктивні якості й потребують оновлення. Своєчасне відтворення виробничих ресурсів розглядається як необхідна умова стійкого виробництва як у сільському господарстві, так і в економіці в цілому. Одним із інстру-

ментів забезпечення відтворення ресурсної бази є інвестиції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання дослідження оцінки економічної ефективності інвестицій та інвестиційного забезпечення суб'єктів підприємництва знаходиться у центрі уваги таких вітчизняних науковців, як В.Г. Андрійчук, І.О. Бланк, П.І. Гайдучський,

С.О. Гуткевич, Н.В. Коваль, М.І. Кісіль, П.А. Лайко, Т.В. Майорова, А.А. Переседа та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Сьогодні аграрний сектор національної економіки потребує якісного інвестиційного забезпечення. Питання інвестиційної діяльності аграрних формувань розглядаються багатьма науковцями, однак практичні проблеми поліпшення інвестиційної діяльності аграрних формувань не мають остаточного вирішення, тому потребують вивчення теоретичні та практичні проблеми формування інвестиційного забезпечення в аграрному секторі.

Мета статті полягає в аналізі теоретико-методологічних аспектів сутності інвестицій та інвестиційного забезпечення аграрних формувань.

Виклад основного матеріалу дослідження. Одним з визначальних шляхів стабілізації національної економіки, забезпечення високої конкурентоспроможності країни та вітчизняних підприємств є розвиток інвестиційної діяльності та інвестиційної забезпеченості підприємств.

Інвестиції є найважливішим засобом забезпечення структурних зрушень в економіці, підвищення якісних показників господарської діяльності на макро- і мікрорівнях технічного прогресу. Активізація інвестування, чи так званого капіталотворення, є одним із найдієвіших механізмів соціально-економічних перетворень, визначає процес розширеного відтворення. Відповідно, перспективи розвитку господарства будь-якої країни безпосередньо пов'язують із обсягами і спрямуванням інвестицій у різні галузі економіки. Саме вкладення інвестицій у діяльність підприємств позначається на глибинних основах економічних і соціальних перетворень та розвитку суспільства загалом.

Як зазначають науковці, активізація операційної та інвестиційно-фінансової діяльності підприємств різних організаційно-правових форм і власності, яка спостерігалася за останні роки, зокрема, обсягів виробництва товарів споживання, підвищення конкурентоспроможності продукції АПК на внутрішньому і зовнішньому ринках, значною мірою зумовлюється напрямами, формами та обсягами здійснених інвестицій [9].

Розуміння сутності інвестиційної діяльності в науковій літературі безпосередньо пов'язують з такими економічними категоріями, як інвестиції, інвестиційна забезпеченість, інвестори, інвестування. Це вимагає більш детального розгляду та критичного аналізу існуючих поглядів економістів-науковців і практиків на трактування цих термінів і понять.

Термін «інвестиції» походить від латинського слова *investire*, що означає «одягати, оточувати», або *invest*, що в перекладі означає «вкладати» [18]. Відповідно до даних визначень, під інвестиціями слід розуміти будь-яке вкладення коштів з метою їх збільшення.

Поняття інвестицій є надто широким, а тому, на думку О.В. Мертенса, йому не можна дати єдиного і вичерпного визначення. У різних розділах економічної науки і різних галузях практичної діяльності його зміст має свої особливості.

Зокрема, в економічній енциклопедії під інвестиціями розуміють довготермінові вкладення капіталу в різні сфери та галузі народного господарства всередині країни та за її межами з метою привласнення прибутку [11, с. 13].

Аналіз наукових джерел дає підстави для висновку, що від початкових етапів економічна категорія «інвестиції» стала однією з центральних, сутність якої трактується вченими-економістами достатньо дискусійно.

Проте більшість сучасних авторів [2; 9; 19] мають хоча дещо відмінні, але за сутністю подібні визначення поняття «інвестиція» або «інвестування». Вони погоджуються з тим, що інвестування є вкладенням коштів (активів) з метою примноження їхньої вартості чи примноження капіталу, а інвестиції – це активи, що витрачаються для отримання прибутку або забезпечення позитивного приросту доходу.

Однак, незважаючи на наявні термінологічні відмінності, усі автори розглядають інвестиції як економічну категорію, хоча в поєднанні з технологічними, соціальними, екологічними та іншими аспектами їх реалізації. Отже, інвестиції є суб'єктом економічного управління і підлягають вивченню й аналізу на мікро- і макрорівнях будь-якої економічної системи.

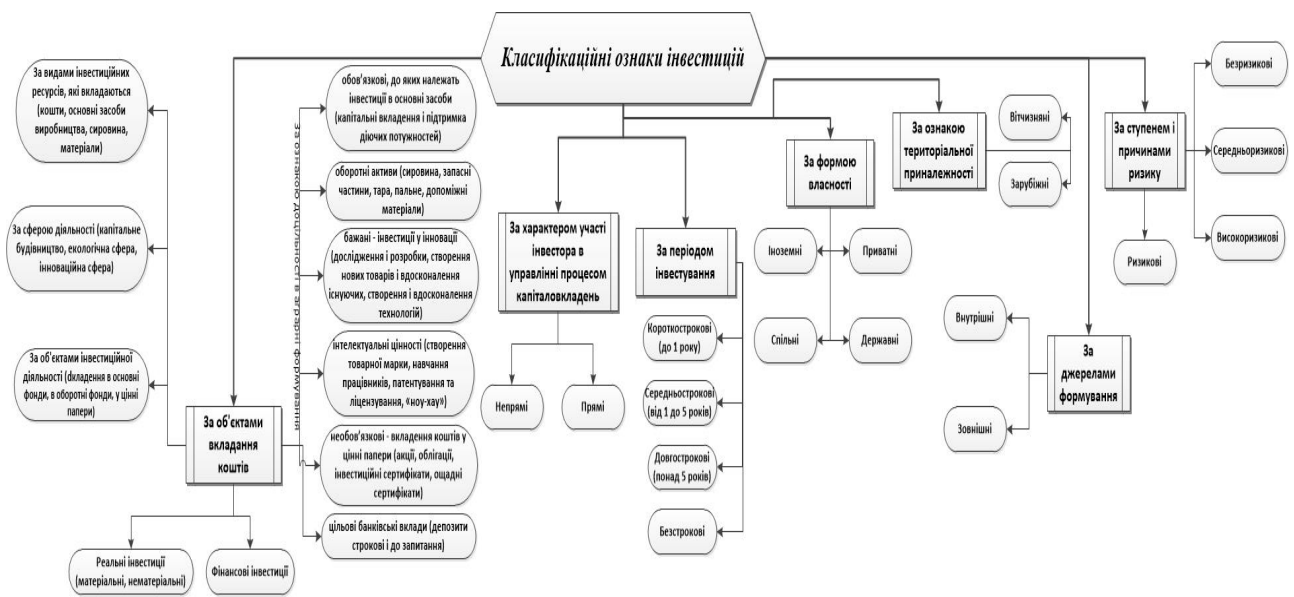

Рис. 1. Класифікація інвестицій з урахуванням їх ознак

Джерело: сформовано автором на основі [2; 12; 15; 17; 19]

Тобто таке різне трактування поняття інвестиції свідчить про те, що їх здійснення є багатогранною сферою економічної діяльності, яку описати одним визначенням практично неможливо.

Інвестиції відіграють важливу роль у розвитку та ефективному функціонуванні економіки країни і здійснюються в різних формах. Аналіз спеціальної літератури свідчить, що з метою аналізу та планування вони класифікуються за значною кількістю ознак та критеріїв.

Як правомірно зазначає Т.П. Лайко, класифікація інвестицій сприяє удосконаленню оцінки їх економічної ефективності, вибору найпривабливішої сфери вкладення капіталу, виявленню перспектив вкладення фінансових ресурсів у певну галузь АПК тощо. Для потенційних інвесторів класифікація інвестицій пов'язана з потребою розробки стратегії і тактики своєї поведінки в інвестиційному процесі [12].

Розширення і поглиблення класифікації інвестицій має сенс за необхідності повнішого і глибшого вивчення теорії та практики інвестування. Класифікація інвестицій в основному визначається метою підприємництва.

На думку А.П. Дуки, інвестиції в об'єкти підприємницької діяльності здійснюються у різних формах, згідно з якими їх і класифікують. Зокрема, розрізняють валові і чисті інвестиції.

Здійснювані підприємствами інвестиції характеризуються багатьма видами. В економічній теорії і господарській практиці, що пов'язані з інвестиційним процесом підприємств, застосовується більше ста термінів, що характеризують різні види інвестицій. З метою забезпечення ефективного і цілеспрямованого управління інвестиційними процесами важливо здійснити класифікацію інвестицій за різними ознаками.

Найбільш поширеними в науковій літературі й практичній діяльності ознаками й видами інвестицій вважаються ті, що зазначені на рис. 1.

Реалізація сучасної інвестиційної діяльності викрила існування низки практичних проблем, вирішення яких вимагає проведення глибоких теоретичних досліджень базових категорій, притаманних ринковим інвестиційним відносинам та їх взаємодії. Без цього неможливе створення дієвих довготермінових заходів, які складають процес управління інвестиційною діяльністю.

Існує багато визначень інвестиційної діяльності. У цілому можна вважати, що інвестиційна діяльність – це комплекс заходів і дій фізичних та юридичних осіб, які вкладають свої кошти (у матеріальній, фінансовій або іншій майновій формі) з метою отримання прибутку.

Відповідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність», інвестиції – це всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, у результаті якої створюється прибуток (доход) або досягається соціальний ефект [7].

Більшість авторів погоджуються із законодавчим визначенням інвестиційної діяльності як сукупності практичних дій її суб'єктів (юридичних і фізичних осіб, держави) щодо реалізації інвестицій. Деякі з них наголошують також на тому, що вона має на меті одержання доходу, прибутку або певного соціального ефекту [12].

Законодавство визначає, що всі суб'єкти інвестиційної діяльності незалежно від форм власності та господарювання мають однакові права в частині її здійснення, а саме: самостійно визначають цілі, напрями, види та обсяги інвестицій; залуча-

ють для їх реалізації на договірній основі будь-яких учасників інвестиційної діяльності, зокрема, шляхом організації конкурсів і торгів.

Основним суб'єктом інвестиційної діяльності є інвестор, який приймає рішення про вкладення власних, позикових або залучених майнових та інтелектуальних цінностей в об'єкти інвестування з метою отримання вигод від експлуатації створеного об'єкту.

Поняття «інвестори» розглядається як похідна від категорій «інвестиції» та «інвестиційна діяльність», тобто вони формуються останніми і являють собою складовий елемент інвестиційного процесу. Інвестор (investor) – особа чи організація, що здійснила інвестицію [16, с. 147]. За іншими твердженнями, інвестор – суб'єкт інвестиційної діяльності, який приймає рішення про вкладення власних, позичених і залучених майнових та інтелектуальних цінностей в об'єкти інвестування [13]. Майже аналогічне трактування міститься і в Законі України «Про інвестиційну діяльність» [7].

Економічно вигідна та ефективна реалізація інвестиційної діяльності безпосередньо залежить від збалансованого інвестиційного забезпечення. У науковій літературі практично відсутнє повне розкриття економічного змісту інвестиційного забезпечення, хоч сам вираз вживається часто.

Поняття «інвестиційне забезпечення» складається з двох термінів: «інвестиції» та «забезпечення». Термін «інвестиції» був достатньо детально висвітлений вище, тому зупинимось на сутності другої його частини. Поняття «забезпечення» означає: «задоволення когось, чогось у якихось потребах, створення надійних умов для здійснення чого-небудь»; «гарантування чогось»; «матеріальні засоби до існування; матеріальне забезпечення, інвестиційне забезпечення»; «задовольняти чийсь потреби в чому-небудь» [16, с. 123].

Відповідно, це дає підстави трактувати термін «інвестиційне забезпечення» як сукупність умов, ресурсів і заходів, необхідних для здійснення інвестиційного процесу.

Я.А. Шевцова розглядає поняття «інвестиційне забезпечення» як систему заходів щодо концентрації та реалізації інвестицій, вибору раціональних методів управління у сфері інвестування [3, с. 69].

Отже, беручи до уваги все вищевикладене, «інвестиційне забезпечення» – це процес, який включає сукупність фінансових, матеріальних, інформаційних та інших ресурсів, а також різних видів підтримки: державної, юридичної, консалтингової тощо.

Метою інвестиційного забезпечення можуть бути:

- прибутковість інвестиційного заходу, виражена через норму, прибутковість інвестиційного заходу, виражена через норму прибутку на інвестиції. Інвестування здійснюється лише у тому разі, якщо прибуток від нього досягає заздалегідь визначеного мінімуму;
- ріст підприємства (фірми) – щорічне збільшення торгового обігу і частки ринку, яку він контролює;
- підтримка високої репутації підприємства (фірми) серед споживачів і збереження контрольованої частки ринку, досягнення високої продуктивності праці, виробництво нової продукції [5].

Роль інвестиційного забезпечення у підприємницькій діяльності дуже суттєва, адже воно є: головним джерелом формування виробничого потенціалу; основним механізмом реалізації

стратегічних цілей економічного розвитку; головним механізмом оптимізації структури активів; основним фактором формування довгострокової структури капіталу; найважливішою умовою забезпечення росту ринкової вартості підприємства; основним механізмом забезпечення простого і розширеного відтворювання основних засобів і нематеріальних активів; головним інструментом реалізації інноваційної політики (упровадження технологічного прогресу, один з діючих механізмів вирішення задач соціального розвитку).

Методом обґрунтування доцільності та ефективності інвестиційного забезпечення є інвестиційний проект, як документ, що вивчає основні характеристики інвестування, напрями і джерела залучення коштів.

Здійснення інвестицій відбувається у формі окремих інвестиційних проектів. Розробка і реалізація інвестиційного проекту (насамперед виробничої спрямованості) в умовах ринку складається з трьох фаз: передінвестиційної (попереднє дослідження до остаточного прийняття інвестиційного рішення); інвестиційної (проекування, договір, підряд, будівництво) та виробничої (фаза господарської діяльності підприємства) [9; 13].

Якщо розглядати інвестування як перехід капіталу у форму, що приносить дохід, тобто продуктивну організацію інвестиційного процесу на різних етапах освоєння інвестицій, то слід відмітити, що це вимагає великої кількості господарських зв'язків інвесторів з іншими учасниками інвестиційного процесу, які ґрунтуються на довірливих взаємовідносинах.

Інвестування здійснюють завдяки мобілізації всіх можливих фінансових ресурсів і джерел. Інвестиційними джерелами є всі види грошових та інших активів підприємства, які формуються для здійснення інвестиційної діяльності. Структуру джерел формування інвестиційних ресурсів визначають методи фінансування інвестицій.

Рівень ефективності інвестицій аграрних формувань встановлюється шляхом співставлення ефекту від здійснення інвестицій та витрат інвестиційних ресурсів. Результат здійснення інвестицій аграрних формувань може проявлятися в різноманітних формах.

Джерелами формування ефективності інвестицій аграрних формувань є основні фактори виробництва. У сільському господарстві поряд з основними засобами та працею важливу роль відіграє земля як особливий засіб виробництва. Головною характеристикою землі, що використовується в сільському господарстві є її родючість.

Аграрні формування найчастіше є виробниками сировини, а не придатної для кінцевого споживання продукції, тому механізм формування ефективності інвестицій у них буде залежати від перерозподілу доходів на всіх етапах створення додаткової вартості. Порушення процесів обміну та перерозподілу між виробниками сільськогосподарської сировини і кінцевих продуктів призвело до того, що інвестиції в перші дуже часто є неефективними, а останні працюють прибутково. Ще більше дану проблему загострило те, що протягом останніх років в умовах вільного обігу капіталу зовнішні і внутрішні інвестиції спрямовувались у переробні галузі, а в аграрних формуваннях джерелом інвестицій залишались власні кошти.

Сукупність підходів до оцінки інвестиційного забезпечення аграрних формувань виокремлено в основні блоки: матеріально-ресурсний, ринково-перспективний, результативний.

Матеріально-ресурсний підхід передбачає оцінку інвестиційного забезпечення на основі фактичних даних звітності підприємства. Оцінка ґрунтується на сукупності матеріальних та нематеріальних ресурсів, підконтрольних підприємству. Прикладом такої оцінки виступає витратний підхід до визначення вартості підприємства, що зустрічається в оцінці інвестиційного потенціалу. Недоліком такого підходу до оцінки інвестиційного забезпечення є статичність вихідних даних, а отже, і результатів.

Ринково-перспективний підхід передбачає розрахунок відносних показників під час оцінки інвестиційного забезпечення. Відносні показники розкривають залежності між різними елементами звітності підприємства у різні моменти часу, що дає змогу прослідкувати явище в динаміці. До даного блоку належить «Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій», затверджена Наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств № 81 від 27 червня 1997 р. на виконання Постанови Кабінету Міністрів України від 25 листопада 1996 р. № 1403 (1403-96-п) «Про Положення про реєстр неплатоспроможних підприємств та організацій» для забезпечення єдиного підходу при проведенні поглибленого аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій.

Відповідно до згаданої методики, аналіз проводиться за такими етапами:

- оцінка фінансового стану об'єкта інвестування;
- визначення вагомості групових та одиничних показників на основі експертних оцінок;
- визначення частки розмаху варіаційної множини;
- визначення ранжируваного значення за кожним показником;
- розрахунок інтегрального показника інвестиційної привабливості [14].

До переваг даної методики слід віднести її динамічний характер, ґрунтовність, високу формалізованість. Обробка значної кількості показників звітності дозволяє стверджувати про порівняну точність та обґрунтованість розрахунків, а отже, і цінність результатів для прийняття управлінських рішень.

Разом з ним із переваг даної методики випливають її недоліки:

- обробка значної бази показників часто призводить до неможливості однозначного висновку, появи суперечливих результатів, що в сучасних умовах національної економіки досить важливо;
- висока формалізованість показників не враховує галузевих особливостей й діяльності об'єкта оцінки, тому дану методику необхідно оптимізувати до визначеного підприємства.

Результативний підхід до оцінки інвестиційного забезпечення об'єднує методи економіко-математичного моделювання та експертних оцінок. Методи результативного підходу часто включають у себе (як етапи у побудові економіко-математичних моделей) статистичні показники із матеріально-ресурсного та ринково-перспективного підходів. Необхідність появи інтегральних методів виникла через недоліки існуючих методик стосовно нових економічних умов та задач управління в умовах невизначеності.

Таким чином, оптимальним, на наш погляд, підходом до оцінки інвестиційного забезпечення аграрних формувань буде одночасне застосування об'єктивних економіко-математичних методів для

точності діагностики потенціалу та суб'єктивного методу експертних оцінок для врахування нематематичних параметрів, які складно або неможливо точно виміряти.

На початковому етапі діагностики інвестиційного забезпечення проводиться аналіз фінансової звітності підприємства. Ґрунтуючись на нормативних вимогах щодо оцінки фінансового стану підприємства, визначають:

- показники майнового стану підприємства;
- показники рентабельності;
- показники фінансової стійкості та платоспроможності підприємства;
- показники ліквідності підприємства;
- показники ділової активності підприємства [14].

З метою адекватного ранжування показників оцінки фінансового стану підприємства пропонується використовувати метод експертних оцінок. Така методика має на меті визначити ступінь впливу кожної групи показників залежно від сфери діяльності підприємства (або підприємств), регіональних особливостей території, де таке підприємство розміщене, та інших умов зовнішнього середовища.

Світовий досвід нагромадив значну кількість методів та прийомів інвестиційного аналізу. В умовах ринкової економіки визначення ефективності інвестицій ґрунтуються на відповідних критеріях і методах. Узагальнення спеціальної літератури [2; 6] дає підстави визначити основні принципи здійснення оцінки ефективності інвестицій:

1. Оцінка ефекту інвестицій на основі показника чистого грошового потоку. При цьому в процесі оцінки (залежно від її цілей) показник чистого грошового потоку може прийматися диференційованим в окремі роки майбутньої експлуатації інвестиційного проекту або як середньорічний.

2. Обов'язкове приведення до теперішньої вартості як обсягу капіталу, що інвестується, так і суми чистого грошового потоку. Обсяг капіталу, що інвестується, приводиться до теперішньої вартості в тому разі, якщо процес інвестування реального проекту здійснюється в кілька етапів згідно з розробленим бізнес-планом.

3. Вибір диференційованої дисконтної ставки в процесі приведення до теперішньої вартості суми капіталу, що інвестується, і чистого грошового потоку для різних реальних інвестиційних про-

ектів. Окремі інвестиційні проекти різняться як за рівнем ризику, так і за рівнем їх ліквідності. Тому дисконтна ставка, поряд із середньо ринковим рівнем відсотка, має враховувати у необхідних випадках розмір «премії за ризик» і «премії за втрату ліквідності» за конкретним реальним інвестиційним проектом.

Ураховуючи зазначені принципи, у процесі оцінки ефективності реальних інвестиційних проектів найчастіше використовуються такі показники: період окупності, чиста теперішня вартість, внутрішня норма прибутку, індекс дохідності інвестицій.

Застосування запропонованих методів забезпечує наскрізний аналіз ефективності інвестицій в сільському господарстві, що охоплює оцінку ефективності окремих об'єктів інвестування (проектний аналіз) і підприємства, групи підприємств і сільського господарства загалом.

Висновки. Висвітлення економічної сутності інвестицій у науковій літературі відзначається різноманітністю та постійною зміною підходів. Для сучасних економічних відносин, сформованих у процесі ринкової трансформації економіки, інвестиції доцільно розглядати як вкладання всіх видів капіталу в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, для досягнення поставленої інвестором мети, а інвестиціями аграрних формувань доцільно розглядати всі види капіталу, що вкладається підприємствами різних організаційно-правових форм господарювання з метою одержання економічного, соціального чи будь-якого іншого ефекту для їх власників та інших зацікавлених сторін.

Забезпеченість інвестицій сільськогосподарських підприємств є відносною і змінюваною характеристикою, що залежить від дій не лише учасників інвестиційного процесу, а й інших суб'єктів ринкових відносин, форс-мажорних та інших обставин.

Для оцінки ефективності інвестиційної діяльності використовуються різноманітні методи: метод чистої поточної вартості; метод внутрішньої норми прибутку; методи окупності. На практиці найпоширеніший метод чистої поточної вартості, але його доцільно використовувати у комплексі з іншими методами, що нейтралізують його слабкі сторони. Отже, повний інвестиційний аналіз повинен проводитися шляхом комбінації різних методів, які доцільно класифікувати на три групи: статичні, динамічні і ринкові.

Список літератури:

1. Абрамов С.І. Інвестування / С.І. Абрамов. – М. : ІНФРА-М, 2009. – С. 136–138.
2. Андрійчук В.Г. Економіка аграрних підприємств / В.Г. Андрійчук ; 2-ге вид., доп. і перероб. – К. : КНЕУ, 2002. – 624 с.
3. Бережна І.Ю. Ретроспективний аналіз сутності інвестицій / І.Ю. Бережна // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – № 4. – С. 68–72.
4. Борщ Л.М. Інновації і інвестиції в реальному секторі економіки: перспективи розвитку / Л.М. Борщ // Економіка ринкових відносин. – 2008. – № 22. – С. 44–52.
5. Дадашев Б.А. Інвестиційний розвиток сільського господарства України / Б.А. Дадашев // Агроінком. – 2013. – № 4–6. – С. 43–36.
6. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування / А.П. Дука. – К. : Каравела, 2008. – 431 с.
7. Закон України «Про інвестиційну діяльність» № 1560 – XII від 18 вересня 1991 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua/>.
8. Колесник О.О. Оцінка інвестиційного забезпечення розвитку туризму в Україні / О.О. Колесник. // Економіка. Управління. Інновації. – 2011. – № 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/eui_2011_2_20.pdf.
9. Лайко Г.П. Формування інвестиційної привабливості підприємств АПК / Г.П. Лайко. – К. : ННЦ ІАЕ, 2005. – 202 с.
10. Микитюк П.П. Аналіз впливу інвестицій та інновацій на ефективність господарської діяльності підприємства / П.П. Микитюк. – Тернопіль : Економічна думка, 2007. – 295 с.
11. Мочерний С.В. Економічна енциклопедія : у 3-х т. Т. 1. / С.В. Мочерний. – К. : Академія, 2000. – 864 с.
12. Музиченко А.С. Інвестиційна діяльність в Україні : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / А.С. Музиченко. – К. : Кондор, 2005. – 406 с.
13. Переседа А.А. Основы инвестиционной деятельности / А.А. Переседа. – К. : Либра, 1996. – 344 с.

14. Про затвердження Методики проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій : Наказ Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій від 27.06.1997 р. № 81 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0288-97>.
15. Скворцов І.Б. Ефективність інвестиційного процесу: методологія, методи і практика / І.Б. Скворцов. – Л. : Львівська політехніка, 2003. – 311 с.
16. Словник іншомовних слів. – К. : Наукова думка, 2000. – 662 с.
17. Татаренко Н.О., Поручник А.М. Теорія інвестицій : [навч. посіб.] / Н.О. Татаренко, А.М. Поручник. – К. : КНЕУ, 2000. – 160 с.
18. Федоренко В.Г. Інвестування підприємств України : [навч. посіб.] / В.Г. Федоренко, М.П. Денисенко, Т.Є. Воронкова. – К. : ДКС Центр, 2013. – 224 с.
19. Шевчук В.Я., Рогожин П.С. Основи інвестиційної діяльності / В.Я. Шевчук, П.С. Рогожин. – К. : Генеза, 1997. – 383 с.

Чеканская Л. А.

Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ИНВЕСТИРОВАНИЮ АГРАРНЫХ ФОРМИРОВАНИЙ

Резюме

На основе обобщения теоретических положений инвестиционных теорий определена экономическая сущность срока инвестиционного обеспечения. Проведенный анализ научных источников позволил сделать вывод, что экономическая категория «инвестиции» стала одной из центральных, сущность которой трактуется учеными-экономистами достаточно дискуссионно. Осуществлен анализ толкования термина «инвестиции», который предоставил возможность выявить теоретические основы для трактовки экономической сущности инвестиционного обеспечения и определения его роли в развитии аграрных формирований. Эффективное осуществление инвестиционной деятельности зависит от сбалансированного по всем составляющим и признакам инвестиционного обеспечения. Проведен анализ современных методик оценки эффективности инвестиционной деятельности аграрных формирований.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная деятельность, инвестиционная обеспеченность, инвесторы, инвестирование, аграрные формирования.

Chekanska L. A.

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

THEORETICAL APPROACHES TO INVESTING AGRICULTURAL GROUPS

Summary

The article summarizing theoretical principles gives the economic definition of investment support. Having analysed scientific literature we inferred that the economic category of «investment» has become the key one. Researchers in the sphere of economy have controversial points of view on the notion of «investment». At the same time, the author of the article succeeded in defining the term «investment» in the way that enables us to reveal theoretical foundations to interpret the economic nature of investment support and to determine its role in the development of agricultural groups. Effective and successful investment depends on the balanced investment support in accordance with all components and features.

Besides, the paper presents the analysis of modern methodologies of evaluating the effectiveness of investment ability of agricultural groups.

Keywords: investment, investment activity, investment support, investors, investing, agrarian groups.

УДК 339.9:337.58

Шишмарьова К. В.

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТАКТИЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Досліджено теоретичні аспекти сутності поняття «організаційно-економічне забезпечення тактичного планування діяльності підприємства». Узагальнено поняття «організаційне забезпечення», «економічне забезпечення» та «організаційно-економічне забезпечення». На їх основі запропоновано визначення поняття організаційно-економічного забезпечення тактичного планування діяльності підприємства.

Ключові слова: організаційне забезпечення, економічне забезпечення, організаційно-економічне забезпечення, норми і нормативи, складові організаційно-економічного забезпечення тактичного планування.

Постановка проблеми. Процес тактичного планування діяльності підприємства в сучасних умовах є достатньо складним і багатомірним. Забезпечення процесу тактичного планування під-

приємства повинне ґрунтуватись на мобілізації всіх його ресурсів і реальному оцінюванню власних потенційних можливостей. Система забезпечення тактичного планування є підсистемою під-